

## Questionmark over biologische landbouw

Position Paper t.b.v ronde tafel Tweede Kamer LVVN Commissie  
29 oktober 2026

### Kansen en risico's van investeren in biologische landbouw

- Biologische landbouw, zonder het gebruik van chemische kunststof en bestrijdingsmiddelen, is één van de manieren om de landbouw te verduurzamen op gebied van stikstof, bodem- en waterkwaliteit, verdroging, reductie van broeikasgassen en biodiversiteit.
- Biologisch is het enige gecertificeerde, wettelijk vastgelegde, en grensoverschrijdende keurmerk met meetbare effecten op bovengenoemde problematiek dat goed te verwaarden is. De juridische waarborging maakt misbruik strafbaar en maakt risico voor boeren om te investeren kleiner doordat er niet via afkortingen kan worden geprofiteerd.
- Bovendien is het een van de weinig internationaal erkende keurmerken, met bijbehorende exportkansen voor biologische producten.
- Voedselzekerheid is een veelbesproken onderwerp, daar biedt biologische landbouw ook een kans. Biologische veeteelt is per definitie extensief. Met minder vee en dus minder akkerbouw voor veevoer, houden we meer land over voor plantaardige gewassen voor menselijke consumptie. Zo biedt biologisch een kans om de Nederlandse landbouw efficiënter in te richten.
- Voor boeren persoonlijk biedt biologische landbouw voordelen - Zoals in Frankrijk Parkinson reeds een beroepsziekte voor boeren is, zal in Nederland waarschijnlijk binnenkort eenzelfde verschuiving van de risico-inschatting van het werken met pesticiden plaatsvinden.

Tegelijkertijd brengt de omschakeling ook risico's met zich mee. Boeren investeren 2 jaar en flinke financiële middelen in de omschakeling, waarbij men de grondstoffen en producten gedurende de omschakelperiode (nog) niet kan verwaarden. Bovendien vormt de onzekere afzetmarkt een groot risico. Boeren hebben geen zekerheid op groeiende vraag naar hun biologische producten, met als risico dat ze het niet kunnen verwaarden op de markt.

### Factoren die omschakeling bemoeilijken

- **Kip-ei fenomeen bij gewenste marktgroei** - Een van de grootste uitdagingen in de omschakeling naar biologische landbouw is welke partij wanneer in beweging komt. Er is een groot aantal boeren dat bereid is om om te schakelen naar biologisch, maar kan dit niet zonder perspectief op een afzetmarkt. Marktpartijen aan de andere kant wachten op voldoende vraag van de consument en aanbod uit de landbouw.
- **De relatief hoge consumentenprijs van biologische producten** is voor consumenten een probleem en is binnen de sector tevens controversieel. De prijs bestaat uit kosten en marges, waarbij een aantal producenten van biologisch het vermoeden uitspreekt dat handelaren en supermarkten hogere marges rekenen voor bio-producten dan voor gangbare producten. Dit is lastig te controleren, laat

staan te reguleren. Het dichten van de prijsdelta is wel een onderwerp dat absoluut aandacht vereist.

- Bezwaar tegen afschaffing btw op biologisch - Door sommigen wordt gepleit voor afschaffing van btw op biologisch. Het is echter lastig te controleren (laat staan te handhaven) of de lagere kosten door de supermarkt worden doorberekend in de consumentenprijs of dat supermarkten de consumentenprijs slechts ten dele zullen verlagen en tegelijk hun eigen marges verhogen. Gezien de overlevingsstrijd waarin sommige supermarkten zich bevinden, achten wij dit risico reëel.
- **De voordelen van biologisch worden weinig concreet beschreven** richting consumenten. Er heerst angst dat het beschrijven van het voordeel van bio een negatief stigma zal veroorzaken op gangbare producten.

## RVO rapport

Het RVO rapport gaat vooral in op belemmeringen die wet- en regelgeving veroorzaken voor kleine, duurzame boeren. De belemmering van voldoende afzet en handel wordt wel benoemd, maar niet uitgewerkt in het rapport. Het rapport doet lijken alsof de grootste belemmeringen zit bij administratieve last, vestiging en subsidies. Terwijl onze indruk is dat uitblijvende groei in afzet de allergrootste belemmering is.

Dit wordt ook in een krachtige formulering bevestigd in het *position paper* van akkerbouwer Boelo Tijdens, die eindigt met de uitspraak:

*“Gerichte ondersteuning bij ..... kan helpen om praktische belemmeringen weg te nemen. Maar zonder voldoende koopkrachtige vraag blijft dat symptoombestrijding. Er is dus maar één effectieve manier om het biologisch areaal in Nederland te vergroten en dat is het stimuleren van de vraag, beslist niet het stimuleren van het aanbod.”*

## Noodzakelijk overheidsbeleid t.b.v. groei van biologische landbouw

Om de beoogde groei van het biologisch landbouwareaal binnen bereik te brengen moet het kabinet de volgende stappen met prioriteit zetten:

1. **Stel blijvende eisen aan de afspraken** tussen verwerkers en retail door een oplopend minimumaandeel biologisch in specifieke grondstof- en productketens te verwerken/af te zetten. Te beginnen bij melk / zuivel, inclusief kaas. Laat partijen zelf bepalen of ze producten als volledig biologisch of bijgemengd op de markt brengen en accepteer dat gedurende een bepaalde tijd “omschakel melk” mag worden meegerekend in de verplichte percentages biologisch.
2. **Bereid een wettelijke maatregel voor** die een verplichting oplegt bij retailers en verwerkers van melk / zuivel, inclusief kaas, voor een oplopend minimumaandeel biologisch te verwerken / af te zetten. Doe dit ook voor AGF (onbewerkt, gemak, diepvries en conserven), productcategorieën met hoog aandeel verwerkte aardappelen en suiker, vlees & vleeswaren, brood & graanproducten en eieren om de verdere benodigde biologische areaal groei te realiseren. Verplichte inkoop- en verkoopdoelen geven marktpartijen de benodigde sturing en bieden boeren de zekerheid om om te schakelen.
3. **Stel een onafhankelijke commissie aan** als “marktmeester”, die de bevoegdheid krijgt om specifieke bio-doelstellingen bij te sturen om ongewenste onbalans in vraag en aanbod en daarmee ongewenste prijseffecten te voorkomen.